

ЗАСТОСУВАННЯ ІМУНОТРОПНИХ ЗАСОБІВ У СИСТЕМІ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ ТВАРИН

Куртяк Б.М.¹, Віщур О.І.²

¹Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького, Львів, Україна,
kurtakbohdan@gmail.com

²Інститут біології тварин НААН, Львів, Україна

Відомо, що формування резистентності новонароджених тварин до інфекційних захворювань безпосередньо залежить від їх імунологічної реактивності. Тому, основою профілактики і ліквідації багатьох захворювань людини і тварин була і залишається проблема створення повноцінного імунного потенціалу організму та індукції специфічної несприйнятливості шляхом їх активної або пасивної імунізації. Необхідність вивчення проблеми імюнокорекції у ветеринарії обумовлена тим, що тварини нерідко знаходяться в умовах низького імунного статусу і нестійкі до різного виду захворювань, внаслідок чого суттєво знижується продуктивність і зростає захворюваність. Разом з цим сучасні умови ведення інтенсивного тваринництва, стреси, односторонньо орієнтована виключно на продуктивні показники селекція тварин, екологічні навантаження спричинює виникнення імунодефіцитних станів, що призводить до зростання захворюваності і загибелі тварин. Господарства України втрачають у перші дні та тижні життя до 25-30 % поросят та до 10-15 % телят. Значні втрати також реєструють у тваринництві розвинутих країн, де проблемі збереження молодняка продуктивних тварин, розробці засобів підвищення їх життєздатності завжди приділяли значну увагу. Відомо чимало випадків виникнення вторинних імунодефіцитних станів через неповноцінність білкового, вітамінного і мінерального живлення тварин.

Серед різних аспектів, що визначають формування ефективних адаптивних процесів у молодняка у перинатальний період, центральне місце займають імунологічні механізми неспецифічної резистентності (природного імунітету) та реакції пасивно набутого та адаптивного (специфічного) захисту. При розробці ефективних способів профілактики і ліквідації захворювань тварин сьогодні вже неможливо обійтись без оцінки їх імунного статусу і пошуку способів забезпечення високого імунного потенціалу. За висновками більшості дослідників, існуючий низький рівень збереженості молодняка, особливо поросят та телят, пов'язаний з недостатністю та

помилковістю наших уявлень про базові механізми захисту тварин. Це гальмує розробку надійних критеріїв у конструюванні відповідних засобів ветеринарної медицини, гальмує створення ефективних ветеринарних препаратів. Нові перспективи у вирішенні завдання підвищення життєздатності та збереження молодняка з'явилися останніми роками, що пов'язано з проведенням у світі філігранних досліджень з клітинної біології та імунології, накопиченням нового масиву фактів та формуванням сучасної концепції захисту новонародженого потомства ссавців на основі відкриття клітинних факторів захисту, що передаються від матері біологічному потомству з молозивом. Особливо визначального значення набуття клітинної імунокомпетентності молодняка шляхом засвоєння клітинного імунного комплексу молозива має при інфікуванні потомства вірусними інфекційними агентами, коли наявність пасивно набутих антитіл не завжди забезпечує необхідний рівень захисту, а часом його навіть гальмує.

З огляду на це, та з урахуванням нових сучасних уявлень про формування механізмів захисту молодняка, сьогодні постала необхідність зміни критеріїв відбору та оцінки складових компонентів нового покоління імунотропних засобів, що орієнтовані на оптимізацію та активацію такого захисту. Оскільки серед метаболічних порушень організму молодняку важливе місце посідає дисбаланс прооксидантно-антиоксидантного гомеостазу, корекція вказаних біохімічних параметрів обґрунтовує необхідність розробки ефективних імуномодуючих препаратів з антиоксидантними властивостями.

У результаті численних багаторічних досліджень співробітниками лабораторії імунології Інституту біології тварин успішно розроблено та апробовано препарати нового покоління, діючі чинники яких коригують найбільш важливі ланки патогенезу захворювань. Препарати захищені охоронними документами та ТУ, пройшли широку апробацію у багатьох господарствах України.

«Антоксан» – імуномодулятор із антиоксидантною дією, сприяє підвищенню інтерферонпродукуючої системи організму, знижує рівень вільних радикалів у крові і прискорює розвиток гуморальних реакцій, що обумовлює формування загального імунологічного захисту тварин;

«Ліпоген» – для профілактики набрякової хвороби у відлучених поросят та лікування шлунково-кишкових і респіраторних захворювань у молодняка тварин;

«Інтерфлок», «Ліпофлок», «Ліповіт», «Цивітар», «Селцивіт», «Ковісцин» і «Вітармін» – для підвищення антиоксидантного захисту, імунного потенціалу та життєздатності у тварин.